

Basisschool Piet Hein
Themabrief 30
ZIEN, sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem
Januari 2018

Beste ouders/verzorgers,

Naast de cognitieve ontwikkeling, wordt ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen op de Piet Hein op de voet gevolgd. Sinds vorig schooljaar gebeurt dat aan de hand van het leerlingvolgsysteem ZIEN! Intern begeleider Marjory Wilhelmus legt uit hoe dat werkt.

Waarom is ZIEN! ingevoerd?

Marjory Wilhelmus, intern begeleider: "Iedere school is verplicht een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem te hebben, waarmee gekeken wordt naar het welbevinden van de leerlingen, zowel individueel als in de groep. Voelen ze zich veilig op school, hebben ze plezier in het leren, kunnen ze geconcentreerd werken, komen ze goed voor zichzelf op, wordt er gepest in de klas? Wij hebben gekozen voor ZIEN! omdat dit systeem aansluit bij het leerlingvolgsysteem ParnasSys, waar we al jaren mee werken voor het bijhouden van de leerlingdossiers."

Hoe kunnen de leerkrachten de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart brengen?

Marjory: "Vorig schooljaar zijn de leerkrachten bijgeschoold op het werken met ZIEN! Dat houdt in dat ze, voor alle kinderen en voor de hele groep, kijken naar twee belangrijke graadmeters: welbevinden en betrokkenheid. Blijkt uit de observaties dat een kind minder betrokken is of niet lekker in zijn vel zit, dan helpen verdere vragen de leerkracht om door te zoeken naar mogelijke oorzaken. Dat doorvragen gebeurt aan de hand van vijf zogenaamde 'vaardigheidsdimensies': sociaal initiatief, sociale autonomie, sociale flexibiliteit, impulsbeheersing en inlevingsvermogen. Concreet: stel dat een kind niet goed aansluiting weet te vinden bij de groep. Dan wordt gekeken in welke mate deze leerling opkomt voor zichzelf - sociaal initiatief en sociale autonomie - en in welke mate hij of zij ruimte kan geven aan de ander. Dat laatste vergt flexibiliteit, zich kunnen inleven in anderen, de impuls beheersen om steeds zelf op de voorgrond te treden. ZIEN! geeft de leerkracht handvatten om de knelpunten in kaart te brengen en om vervolgstappen te zetten. Zo kun je dus heel gericht met een kind of een groepje kinderen gaan oefenen. In ZIEN! zitten uitgebreide handelingsplannen verwerkt, zodat we per zorgbehoefte hulp op maat kunnen bieden."

Gaat het uitsluitend om observaties van de leerkrachten of kunnen de kinderen met ZIEN! zelf ook aangeven wat ze nodig hebben?

Marjory: "ZIEN! werkt met input van leerkrachten en leerlingen. De leerkrachten noteren hun observaties, per kind en voor de hele groep. Net als de CITO-resultaten worden die op gezette tijden met de intern begeleiders besproken. Daarnaast zijn we dit schooljaar gestart met het invullen van de vragenlijsten die bij ZIEN! horen. Alle leerkrachten hebben die ingevuld voor hun groep, en de leerlingen van groepen 5 tot en met 8 hebben een eigen vragenlijst ingevuld. Dat is afgelopen oktober gebeurd, ten tijde van de eerste tienminutengesprekken. Die resultaten zijn intussen geanalyseerd en daar zijn we mee aan de slag. Op verschillende niveaus: sommige bevindingen gelden voor alle groepen, andere voor een groepje leerlingen of voor een individuele leerling."

Wat zijn de belangrijkste inzichten uit het leerlingonderzoek?

Marjory: "De gemiddelde percentages geven een positief beeld en in grote lijnen stroken de resultaten met wat de leerkrachten hadden ingeschat. Er kwam ook een aantal punten naar voren die we niet in die mate hadden verwacht. De kinderen op de Piet Hein geven duidelijk aan dat ze meer autonomie willen; ze willen een meer onderzoekende en uitdagende manier van leren. Daarnaast bleek in sommige groepen de veiligheidsbeleving minder positief dan ingeschat, en met name de overblijfmomenten blijken daarin belangrijk. Met die punten zijn we aan de slag.

In april gaan we hetzelfde onderzoek herhalen om onze resultaten te kunnen vergelijken, ook met het landelijk gemiddelde. Dan zien we ook of er sprake was van vertekening, omdat leerlingen de eerste keer misschien nog onwennig waren met het invullen. We hebben wel geoefend en een instructiefilmpje bekenen, maar met name voor de kinderen die nog niet goed lezen bleek het toch lastig."

Op welke manier gaan jullie hierop verder werken?

Marjory: "De IB-ers lopen mee in de klassen om te helpen bij de observaties. Kinderen die extra ondersteuning blijken nodig te hebben, kunnen bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining volgen via het Ouder- en Kind Centrum. Is verdere hulp nodig, dan kan de school die inkopen uit het budget Passend onderwijs.

De IB-ers ondersteunen het team waar nodig. Vorig jaar bleek bijvoorbeeld al dat impulsbeheersing door alle leerkrachten als aandachtspunt herkend werd. Dat betekent dat kinderen het moeilijk vinden om bijvoorbeeld niet meteen hardop te antwoorden als de leraar een vraag stelt, of om hun beurt af te wachten. De leerkrachten zijn daarom bijgeschoold op werken met uitgestelde aandacht. Als blijkt dat we ondersteuning nodig hebben waarvoor we de expertise niet in huis hebben, kunnen we ook die inkopen. Zo wordt binnenkort een scholing georganiseerd over taakgerichtheid."

Krijgen de ouders ook een vragenlijst en worden ze bij de resultaten betrokken?

Marjory: "Er is geen aparte ZIEN!-vragenlijst voor ouders; de vragen over veiligheid en welbevinden zijn meegenomen in het tevredenheidsonderzoek dat we eens in twee jaar onder ouders houden. De observaties met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling van ieder kind worden meegenomen in de rapportbesprekingen. En als er reden is tot zorg, zal de leerkracht de ouders natuurlijk altijd meteen op de hoogte stellen en uitnodigen voor een gesprek."

Op donderdag 18 januari van 19.30 tot 20.30 uur bent u welkom voor de thema-avond over Passend onderwijs op de Piet Hein, met een presentatie van de intern begeleiders. Aansluitend is er een nieuwjaarsborrel voor alle ouders en het team. We hopen ook u te mogen verwelkomen!

De themabrieven zijn een initiatief van het team, om u beter te informeren over de keuzes die we maken en het werk dat we achter de schermen verrichten. De eerder verschenen themabrieven vindt u op www.basisschoolpiethein.nl onder de kop 'Nieuws'.